

Nyt fra Centret

STATENS INSTITUT FOR FOLKESUNDHED, SYDDANSK UNIVERSITET. STØTTET AF TRYGFONDEN OG KRÆFTENS BEKÆMPELSE

Vi er blevet klogere

Interview med Morten Hulvej Rod,
forskningsleder, lektor, antropolog, ph.d.

Af Hanne Møller, kommunikationskonsulent

Center for Interventionsforskning blev etableret i 2009 og satte dengang en række større forskningsprojekter om sundhedsfremmende interventioner i søen, som nu nærmer sig sin afslutning. I år er en række nye store interventionsprojekter startet op og flere vil følge efter i 2015. Det kræver en god portion tålmodighed at investere tid og penge i interventionsforskning, for resultaterne kommer ikke lige med det samme, til gengæld gør projekterne forskerne klogere undervejs.

”Virker indsatsen, eller virker den ikke? Det er naturligvis det store spørgsmål, men derudover indkasserer vi som forskere mange sidegevinster i løbet af interventionsprojekterne i form af ny viden om de målgrupper og arenaer, vi arbejder med. Vores forskningsprojekter i folkeskolen gør for eksempel, at vi bliver klogere på, hvad det er for udfordringer, der i skolesammenhæng er med at arbejde med sundhedsfremme. Når vi arbejder med en trivselsindsats på erhvervsskolerne, så bliver vi klogere på, hvilke særlige problemer og udfordringer, der er i den målgruppe af elever, der går på erhvervsuddannelser, og hvad det for eksempel er for særlige forhold, der har betydning for, om skolerne kan fastholde eleverne. Så ved at arbejde med interventioner får vi en helt grundlæggende viden om skoler, erhvervsuddannelser, almen praksis og kommuner m.m., men også om de målgrupper vi undersøger, fx særlige aldersgrupper,” forklarer forskningsleder Morten Hulvej Rod.

Fødekæde for nye forskningsinitiativer

Med den indvundne viden fra den første bølge af projekter står centret i dag langt stærkere, end ved centrets fødsel i 2009. Den oparbejdede knowhow spiller også en vigtig rolle i forhold til at udvikle nye relevante interventionsprojekter.

”Vi bruger i høj grad det, vi er blevet klogere på, til at udvikle nye forskningsprojekter. Et konkret eksempel, der illustrerer dette, er den viden, vi har fået fra vores trivsels- og fastholdelsesindsats på tekniske skoler, som vi nu bruger som afsæt for at udvikle en rygeindsats. Vi har kunnet se, at rygning spiller en rigtig stor rolle for trivsel på tekniske skoler og for de sociale fællesskaber på skolerne. På den måde har vi brugt det, vi har lært ude i felten, til at se, hvor der er et behov for den næste store interventionsundersøgelse,” siger Morten Hulvej Rod.

Det skal give mening for praktikerne

Et godt samarbejde med de lokale praktikerne er alfa og omega for, at et interventionsprojekt kan lykkes, og det har fra starten været et vigtigt omdrejningspunkt for centrets projekter. Interventionsprojekter indebærer ofte, at praktikerne skal gøre nogle ting på en helt anden måde, end de plejer, og der er det vigtigt, at de oplever, at det giver mening, og at de får noget igen ved at deltage. Morten Hulvej Rod fortæller, hvordan dette blev tydeligt i et af projekterne:

Morten Hulvej Rod er også en aktiv talsmand og ambassadør for centret over for samarbejdspartnere og interessenter.

”Vores leder af erhvervsskoleprojektet, forsker Liselotte Ingholt, har været meget optaget af at få ledelsen til at bakke op om projektet, for vi vidste jo godt, at ledelsesmæssig opbakning er vigtig, når man ville skabe forandringer. Det, vi til gengæld ikke vidste på forhånd, var mellemlidernes betydning for, at indsatserne blev gennemført som planlagt. Mellemliderne kan se meget forskelligt på det, og det har stor betydning, da de skal bære interventionen ned til praktikerne, der skal arbejde med interventionen i sidste ende. Vi måler jo effekten af interventionen på målgruppen, men det, vi ofte overser i interventionsforskning, er betydningen af det udførende led, såsom lærere på erhvervsuddannelserne, der ikke er enige i interventionens ideer og derfor ikke gennemfører indsatserne som aftalt,” siger Morten Hulvej Rod.

Hvis interventionen ikke er ordentlig planlagt og gennemført kan det blive vanskeligt at forstå årsagerne til de resultater, man ender med, fortæller Morten Hulvej Rod:

”Vi kan måle nok så meget effekt på målgruppen, men hvis vi ikke har øje for betydningen af det udførende led, kan vi komme til at mistolke resultaterne og tro, at det er selve indsatsen, der er noget galt med, og ikke implementeringen af den, der er utilstrækkelig”.

Læs mere om centrets aktiviteter på www.interventionsforskning.dk

Den sunde skole?

Stor interesse for seminar om skolebaserede indsatser

Af Hanne Møller, kommunikationskonsulent

Forskning viser, at skolen er en vigtig arena for børns sundhed. Igennem skolen kan vi nå (næsten) alle børn uanset deres familiebaggrund. Skolen som arena har derfor potentialet til påvirke børns sundhed, trivsel og sundhedsvaner i en positiv retning og støtte op om børn, som mangler viden og ressourcer.

På seminaret præsenterede centrets forskere viden fra fire aktuelle forskningsprojekter om skolebaserede indsatser. De fire forskningsprojekter er: Boost — frugt og grøntindsats, SPACE — rum til fysisk aktivitet, X:IT — røgfrie unge og Hi Five — trivsel og hygiejne. En del af dagens præsentationer kan ses på centrets webside www.interventionsforskning.dk (under Centret -> afholdte arrangementer).

Professor Pernille Due indledte seminaret med et indlæg om, hvorfor skolen som arena er så vigtig. Det handler bl.a. om, at skolen udgør en fælles ramme for alle børn, og at indsatserne kan integreres i under-

visningen, så der samtidig skabes læring og bevidsthed om sundhed og konsekvenserne af uhensigtsmæssig adfærd. Eftermiddagen var afsat til workshops, hvor nøglepersoner fra en række indsatsskoler/kommuner o.a., var inviteret til at fortælle om deres erfaringer med at deltage i et interventionsprojekt. I X:IT-workshoppen fortalte to lærere fra en skole i Bramming ved Esbjerg, hvordan det var lykkedes dem at få stoppet al rygning blandt eleverne på skolen vha. X:IT indsatsen og nogle klare beslutninger om, at elever ikke måtte forlade skolen i skoletiden, og at heller ikke lærere måtte ryge på matriklen.

Resultaterne fra forskningsprojekterne peger på, at det i høj grad er på de skoler, hvor der er størst engagement og opbakning til indsatserne, at de bedste resultater nås. Dette var også en general erfaring blandt mange af praktikerne, der deltog på dagen.

Centrets forskning ud til praksis

Forskning tager tid, nogle vil sige irriterende lang tid, og forskning i sundhedsfremmende interventioner og implementering er bestemt ingen undtagelse.

Centret igangsatte i 2009 en række forskningsprojekter, som først nu begynder at kaste resultater af sig.

I centret er vi meget interesserede i at dele vores viden med praktikere og har allerede i år afholdt to arrangementer: **Den sunde skole?** og **Alkoholforebyggelse, hvad virker?** i hhv. januar og februar. Intentionen med arrangementerne er at bidrage til at inspirere aktører, der arbejder med sundhedsfremme, og samtidig skabe rum for dialog og erfaringsudveksling blandt deltagere og forskere.

Ca. 120 personer deltog på seminaret, der foregik på Syddansk Universitet.

Professor Pernille Due holdt dagens første oplæg om skolen som arena.

Partnerskaber er vejen frem i alkoholforebyggelse

Der skal arbejdes på tværs og på mange niveauer med alkoholforebyggelse, hvis det skal have en effekt.

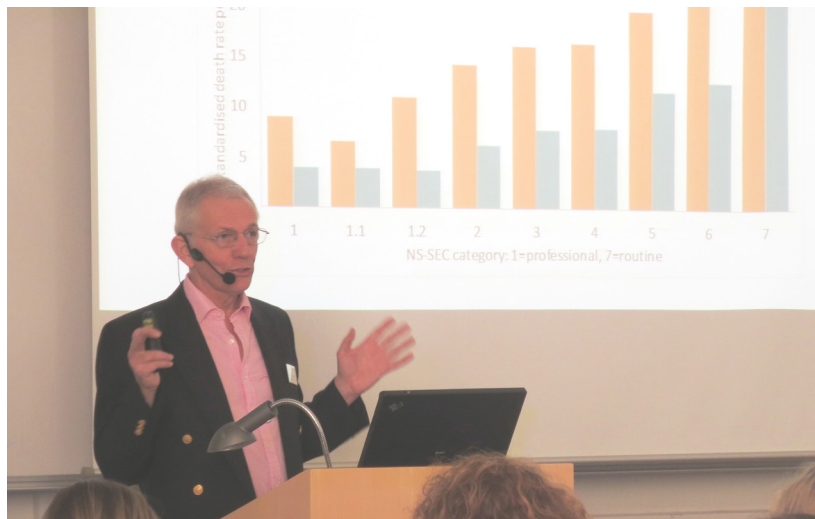
Af Iben Augustsen, leder SIF-kommunikation

Hvad skal jobkonsulenten, pædagogen, plejehjemsassistenten eller andre i kommunalt regi gøre, hvis de fornemmer, at en borger har et skadeligt forbrug af alkohol? Og hvordan skal kommunen eller lægen kunne bremse folk i at drikke for meget, hvis ikke staten også gør en indsats?

De spørgsmål optog forskere, alkoholbehandlere, interesseorganisationer og repræsentanter fra over 40 kommuner, styrelser og ministerier, som 24. februar var samlet på Statens Institut for Folkesundhed til konferencen "Alkoholforebyggelse, hvad virker?", arrangeret af Center for Interventionsforskning på SIF og Kommunernes Landsforenings Center for Forebyggelse i praksis.

Konferencens britiske hovedtaler, Sir Ian Gilmore, professor ved Royal Liverpool Hospital og University of Liverpool, nævnte tilgængelighed, pris og marketing som nogle af de vigtigste mekanismer, der påvirker alkoholforbruget, og partnerskaber som et centralt led i forebyggelse og behandling.

"Jeg mener, at man må arbejde på mange niveauer. Det er helt afgørende at indgå partnerskaber mellem fx fagforeninger, politi og sundhedsvæsen. Man kan overveje om alkoholindustrien selv burde indgå som en partner også. Personligt er jeg ret kynisk og mener, at industrien først og fremmest tager hensyn til deres aktionærer," siger professor Gilmore til nyhedsbrevet.

Sir Ian Gilmore, britisk alkoholprofessor, holder oplæg på SIF.

Han mener, at der er sket meget i de seneste ti år, og ser netop nu et begyndende fald i alkoholforbruget i Storbritannien. Men han vurderer stadig, at det er 20 % af befolkningen, der drikker 80 % af alkoholen, så hans bedste råd er at samarbejde og fokusere på dem, der drikker mest.

Nogle af dem, der arbejder med misbrugere, er Center for Misbrug og Forsorg i Holbæk Kommune, og centerleder Pernille Winther, som deltog på konferencen, tilslutter sig pointen om partnerskaber.

"Vi samarbejder rigtig meget med jobcenteret, vi forsøger at få mere samarbejde med børne- og familieområdet, vi har også forsøgt at sparke os ind på ældreområdet. Så det er virkelig fra vugge til krukke det her," siger hun.

Konferencedeltager Pernille Winther, leder, Center for Misbrug og Forsorg, Holbæk Kommune.

"Specielt med misbrug må man have arme ud i alting om behandling og forebyggelse."

Præsentationer fra dagen findes på www.interventionsforskning.dk under Arrangementer

Systematisk litteraturreview

Det er første gang, der bliver samlet viden om betydningen af fødsels- og forældreforberedelse i mindre hold. Den systematiske litteraturreview skal samle viden fra randomiserede forsøg tilbage fra 1970'erne og frem til i dag.

Beslutningstagere inden for svangerskabsomsorgen kan på baggrund af den systematiske litteraturreview opnå et oplyst grundlag for at tage beslutninger om fødsels- og forældreforberedelses virkning på graviditet, fødsel og psykosociale forhold.

Reference:

The effect of antenatal education in small classes on obstetric and psychosocial outcomes: a systematic review and meta-analysis protocol. Brixval CS, Axelsen SF, Andersen SK, Due P, Koushede V. Syst Rev. 2014 Feb 13;3(1):12.

Abstractet kan ses her:

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24521166>

Ph.d.-forsvar i centret

Anne Kristine Aarestrup forsvarede i marts sin afhandling: 'Assessing the implementation of strategies to increase availability and accessibility of fruit and vegetables at schools.'

Seneste rapport

Space — rum til fysisk aktivitet — samlet evaluering af en helhedsorienteret, forebyggende indsats for børn og unge

Rapporten er en samlet afrapportering og evaluering af forskningsprojektet "Space — rum til fysisk aktivitet", der med en helhedsorienteret indsats havde til formål at fremme fysisk aktivitet blandt unge i alderen 11-15 år.

I perioden 2010-2012 blev i alt 11 forskellige indsatser igangsæt på syv folkeskoler, med henblik på gøre de unge mere aktive i hverdagen. Space — projektet er udført af Center for Interventionsforskning, Syddansk Universitet, og bistået af KORA. Projektet er støttet af TrykFonden. Rapporten kan downloades på: www.interventionsforskning.dk under publikationer.

Gå-hjem-møde 10. juni Forebyggelse af social ulighed i sundhed - hvad sker der i praksis?

Program:

- Adgang til ulighed — om kommunale adgangsveje og dilemmaer i forebyggelsen (seniorforsker Mette T. Høybye)
- Hvad blev der af uligheden? — om risikofaktorer og ulighed i Sundhedsstyrelsens forebyggelsesplaner (forskningsleder Morten Hulvej Rod)
- Oplæg og kommentarer (professor Finn Diderichsen)
- Generel diskussion.

Mødet finder sted på Statens Institut for Folkesundhed. Øster Farimagsgade 5A.

Læs mere om mødet og tilmelding på www.interventionsforskning.dk

Udgives af:
Center for Interventionsforskning
Statens Institut for Folkesundhed
Syddansk Universitet

Øster Farimagsgade 5A, 2.
1353 København K
Tlf. 6550 7777
www.interventionsforskning.dk

Direktør og centerchef:
Morten Grønnebæk
mg@si-folkesundhed.dk

Redaktør, kommunikationskonsulent:
Hanne Møller
ham@si-folkesundhed.dk

Centret er støttet af:
TrykFonden
Kræftens Bekæmpelse